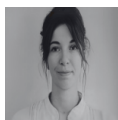

METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRACTIUNII DE UCIDERE ORI VĂTĂMARE A COPILULUI NOU-NĂSCUT DE CĂTRE MAMĂ

Masterand Ioana Alexandra VOICU (ILINESCU)

Abstract: Prof. Univ. Dr. Popa Gheorghe defines criminology as an "anti-crime science", which appears as a complex science, which uses and adapts data and methods of analysis to other disciplines, such as physics and biology for research of material evidence, psychology and psychiatry for hearings and verification of the credibility of statements, mathematics and statistics for probability calculations, computer science for various applications etc. However, the finding of the existence or non-existence of the crime is a sine qua non condition, meaning that it is imperative to corroborate two indispensable and interdependent sciences, through which the courts are able to exercise material jurisdiction in order to ensure procedural guarantees regulated in the European Convention on Human Rights, in art. 6, respectively, forensic science and the sciences of substantial and procedural criminal law.

Keywords: criminology, existence, non-existence, crime

1. ASPECTE INTRODUCTIVE SPECIFICE ȘTIINȚELOR PENALE

Infraacțiunea de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă este reglementată în conținutul normei de incriminare prevăzută la art. 200 C. pen., astfel: „(1) Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. (2) Dacă faptele prevăzute în art. 193-195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o lună și, respectiv, 3 ani”.

Prin urmare, în conformitate cu structura dongoroziană, distingem condiții preexistente. Obiectul juridic special al infracțiunii de ucidere ori vătămarea a noului-născut de către mamă îl reprezintă dreptul la viață, similar infracțiunii de omor prevăzute la art. 188 C. pen., deoarece infracțiunea de pruncucidere, cum era denumită în accepțiunea vechiului Cod penal, constituie o circumstanță atenuantă a omorului simplu.

Obiectul material al infracțiunii supuse analizării îl constituie corpul copilului nou-născut, în vârstă de maxim 24 de ore, asupra căruia se îndreaptă *verbum regens*, realizat prin comisiune, după caz, omisiune.¹ În consecință, infracțiunea de pruncucidere este o infracțiune materială, deoarece în absența obiectului material nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii.

În ceea ce privește subiectul activ al infracțiunii de pruncucidere, acesta este nemijlocit și calificat de norma de incriminare în dispozițiile art. 200 C. pen., calitatea revenind mamei copilului ce poartă încă semnele nașterii pe corp.

De asemenea, efectele acestei infracțiuni se produc în personam, fiind apte a fi reținute doar cu privire la mamă, datorită cerinței esențiale aparținente elementului subiectiv pe care norma de incriminare o evocă, respectiv, existența unei tulburări psihice pricinuită de procesul nașterii ori de alte cauze.

Subiectul pasiv al infracțiunii de ucidere ori vătămare a noului-născut de către mamă, este circumstanțiat, această calitate revenind exclusiv pruncului cu vârsta maximă de 24 de ore de la momentul nașterii.

În acest context, nu interesează viabilitatea pruncului, ci numai nașterea sa în stare de compatibilitate cu viața.

În privința condițiilor concomitente aparținente tipicității obiective a infracțiunii de pruncucidere, învederăm următoarele elemente constitutive: în conținutul infracțiunii de pruncucidere vom regăsi atât acțiuni comisive, cât și omisive, sens în care, celor două modalități normative le corespund o varietate de modalități faptice de săvârșire a infracțiunii. De asemenea, elementul material este specific infracțiunilor prevăzute în dispozițiile art. 193-195 C. pen., respectiv, loviri și alte violențe, vătămare corporală, loviri și alte violențe cauzatoare de moarte. Observăm din acest aspect faptul că, infracțiunea de pruncucidere este o infracțiune absorbantă, în conținutul căreia sunt absorbite elemente constitutive ale infracțiunilor enunțate, constituind prin ele însele fapte prevăzute de legea penală.

O cerință esențială pe care legiuitorul o reclamă în conținutul textului normativ rezidă în comiterea actului infracțional, de natură comisivă sau omisivă, în interiorul termenului de 24 de ore [alin. (1)] sau imediat după naștere [alin. (2)].

Urmarea imediată nu este nimic altceva decât rezultatul, actul infracțional comisiv sau omisiv, prin natură, respectiv, periclitarea ori vătămarea valorii sociale ocrotite prin norma de incriminare. În consecință, urmarea imediată specifică infracțiunii analizate constă în decesul subiectului pasiv circumstanțiat, copilul nou-născut cu vârsta maximă de 24 de ore.

Legătura de cauzalitate reprezintă un element constitutiv al infracțiunii, component tipicității obiective, ce constă în probarea existenței unui nex între *verbum regens* și urmarea imediată, în scopul de a stabili existența sau inexistența infracțiunii.

¹ Prof. univ. dr. Duvac Constantin, Curs Drept penal. Partea Specială, Vol. I, Ediția 2015, Editura Universul juridic, Cap. III Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie, p. 113.

În cazul infracțiunii prevăzute la art. 200 C. pen., legătura de cauzalitate trebuie să existe și să fie probată prin orice mijloace de probă, conform reglementărilor materia probațiunii art. 97 C. pr. pen.

În cazul infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă, infracțiunea se încadrează particularităților infracțiunilor simple, deoarece *verbum regens* este individualizat printr-o singură acțiune, producând un singur rezultat și fiind încadrată în cerințele unei singure norme de incriminare. În acest sens, infracțiunea de pruncucidere este o infracțiune instantanee, nesusceptibilă de desfășurare și epuizare în timp.

Forma infracțiunii relevă parcursul *iter criminis*, respectiv perioada internă, moment în care rezoluția infracțională ia naștere prin concepție ori prin insuflare și perioada externă, conform căreia se realizează manifestarea și punerea în aplicare a rezoluției infracționale conturate în forul interior al făptuitorului.

Actele preparatorii sunt posibile în cazul infracțiunii analizate, iar în privința tentativei, aceasta poate fi executată, în formă perfectă sau imperfectă, însă legiuitorul a considerat de cuviință că nu este necesară și justificată incriminarea acesteia.

Consumarea infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă se consumă în momentul producerii urmării imediate, respectiv decesul pruncului, concomitent acestei faze fiind întrunite și elementele constitutive ale infracțiunii.

Infracțiunea reglementată prin prisma prevederile art. 200 C. pen. enunță două modalități normative, constituind variante atenuante ale infracțiunii de omor, astfel că, alin. (1) menționează executarea elementului material în intervalul celor 24 de ore de momentul nașterii și nu mai târziu, de către mama afectată de o tulburare psihică, iar în contextul alin. (2), legiuitorul edictează obligativitatea exercitării actelor infracționale imediat după naștere. Bineînțeles, această obligativitate subzistă doar în scopul încadrării juridice a actelor infracționale comise de către mamă în condițiile solicitate de alin. (2) al art. 200 C. pen.

Infracțiunea de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă în varianta normativă reglementată în alin. (1) se sancționează cu pedeapsa principală închisorii de la unu la 5 ani, în regim închis. Astfel, mama condamnată va fi într-un regim comun, fiind supusă muncii și desfășurării de activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică, asistență socială, ș.a.

În varianta normativă prevăzută în alin. (2), infracțiunea este sancționată cu pedeapsa principală a închisorii de la o lună la 3 ani, sens în care se va beneficia de un regim deschis, cel mult semideschis, obligațiile în substanța lor fiind similare. Cu toate acestea, persoanele condamnate în regim deschis și semideschis exercită aptitudinea de a se deplasa neînsoțite în zone delimitate ale penitenciarului.

De asemenea se pot dispune pedepse accesorii și complementare.

2. STAREA DE TULBURARE PSIHIcĂ PRICINUITĂ DE PROCESUL NAȘTERII

Starea de tulburare este o condiție esențială a infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă, fiind necesară stabilirea acesteia prin efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice, în scopul delimitării cu certitudine a stării de tulburare psihică generate de naștere, prin raportare la alte cauze conexe sau preexistente.

În acest sens, un prim pas în scopul relevării concrete a accepțiunii de tulburare psihică îl constituie definirea procesului nașterii.

Astfel, nașterea reprezintă un proces complex, respectiv, actul fiziologic prin care mama, purtătoare a sarcinii, expulzează pe cale naturală fătul ori actul artificial ce intervine ca urmare a unor prezumtive complicații pe care mama le prezintă și în considerația cărora medicul specialist recurge la efectuarea unei intervenții chirurgicale în vederea extragerii fătului.

De asemenea, este de esență determinarea cu exactitate a momentului în care începe viața extrauterină a pruncului, deoarece raportat la această împrejurare se va realiza procedeu juridic al încadrării faptei prevăzute de legea penală în textul normei de incriminare ce formează subiectul prezentei dezbateri.

În consecință, achiesăm la opinia majoritară a specialiștilor în domeniul științelor penale conform căreia, viața extrauterină debutează ulterior efectuării clampajului chirurgical și realizării primei respirații pulmonare, respectiv, moment ce corespunde desprinderii efective a pruncului de trupul mamei, dobândind individualitate și independență în susținerea vieții.

Proba instalării vieții extrauterine, ulterioare perioadei post-partum a sarcinii, rezidă în primul act respirator, subsecvent procesului nașterii, realizat în mod individual, denotând procesul activ vegetativ, neuro-hormonal ce atestă dobândirea unei funcții inexistente în perioada vieții intrauterine, ci anume respirația pulmonară.

În cadrul necropsiei se va stabili dacă pruncul a dobândit această funcție ulterior momentului expulzării, prin analizarea unui fragment pulmonar extras în vederea constatării existenței sau inexistenței oxigenului, în proba suspusă analizei.

Tulburarea psihică constă într-o formă de disoluție a funcțiilor conștiinței care depășește prin gravitatea și intensitatea ei, tulburarea acceptabilă sau normală suportată de către majoritatea mamelor instalându-se spontan ca urmare a condițiilor de excepție intervenite în procesul nașterii.²

Cu toate acestea, tulburarea poate fi generată de cauze psihice, precum psihoza puerperală ce reprezintă o anormalitate genetică ereditară ce se manifestă

² Prof. univ. dr. Duvac Constantin, Curs Drept penal. Partea Specială, Vol. I, Ediția 2015, Editura Universul juridic, Cap. III Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie, p. 121.

atât la mamele ascendente, cât și la cele descendente, ori de alți factorii de etiologie extrinsecă.

În privința psihozei puerperale, aceasta prezintă următoarea simptomatologie: stări de confuzie și dezorientare, depresie, incoerență, agitație psihomotorie, schimbări bruște de dispoziție, comportamente care nu îi stăteau mamei în caracter înainte, sentimente de deznădejde, neajutorare și culpabilitate, gânduri de a răni copilul sau propria persoană, pierderea inhibițiilor, atitudine mult mai sociabilă decât de obicei sau dimpotrivă, retragere și lipsa comunicării cu ceilalți, insomnii sau lipsa dorinței de a dormi, halucinații și delir.³

Psihoza post-partum este relativ rară și se manifestă atât ca urmare a eredității anatomopatologice, cât și ca urmare a istoricului tulburărilor bipolare sau schizofrenice.

Considerăm că pentru a fi determinată cu exactitate și în mod concret, obiectiv, starea de tulburare, etiologia acesteia, precum și impactul ce se răsfrânge asupra nou-născutului este imperioasă efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice a mamei pruncucigașe, din care să se desprindă cu claritate dacă mama prezumată a fi pruncucigașă prezintă semnele nașterii pe corp ce dovedesc nașterea recentă, modificări consistente ale nivelului organelor genitale și uterului, prezența lactației, posibile hemoragii, pierderea conștiinței, absența temporară a discernământului.

În consonanță cu dispozițiile art. 184, expertiza medico-legală se va desfășura în cadrul unei instituții abilitate și competente să efectueze analiza, în speță, Institutul de medicină legală „Mina Minovici” (INML) aceasta fiind realizată de către o comisie desemnată.

Expertiza se efectuează în urma obținerii consimțământului scris al persoanei supuse expertizei, exprimat în prezența unui apărător ales sau desemnat din oficiu, cu participarea organului judiciar.

Examinarea medico-legală psihiatrică în speță se va realiza imediat după naștere, în vederea stabilirii tulburărilor psihice ce ar fi putut genera comiterea infracțiunii, ori când aceasta nu poate fi întreprinsă imediat, în momentul reconstituirii criminalistice pe baza materialului probatoriu descoperit, fixat, ridicat, conservat și valorificat în scopul aflării adevărului obiectiv și înfăptuirii justiției.

În urma expertizei psihiatrice poate fi cunoscută etiologia tulburării, clasificându-se în stări patologice aparținente sarcinii și evoluției sale, precum și stării de toxicoză gravidică (sens în care este necesară coroborarea cu expertiza toxicologică conform dispozițiilor art. 188 C. pr. pen.), stări confuzionale datorate anemiei cerebrale⁴ survenite în urma hemoragiei, ori afecțiuni psihice ce însoțesc actul obstetrical⁵.

³ Psihoza post-partum (puerperală) (romedic.ro).

⁴ Este determinată de scăderea debitului masei sanguine cerebrale, fie prin hemoragii (uterine, lezarea unor vase mari, hemoptizie, melena, hematemeza etc), fie prin boli discrazice sanguine (anemii primitive sau secundare)

⁵ Prof. univ. dr. Marius Popa, curs de Medicină legală, Ediția 2007, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, p. 217.

De asemenea, expertiza medico-legală psihiatrică poate fi analizată prin juxtapunere cu expertiza genetică, în vederea descoperirii și valorificării din punct de vedere criminalistic a urmelor dactiloscopice, în consonanță cu dispozițiile art. 191 C. pr. pen.

În absența stării de tulburare pricinuită de naștere, mama săvârșește infracțiunea de omor sau omor calificat, precum în ipoteza în care actul material infracțional nu este realizat în interiorul termenului legal enunțat de norma de incriminare.

3. SEMNELE NAȘTERII PE TRUPUL PRUNCULUI

În acest context, nu interesează viabilitatea pruncului, ci numai nașterea sa în stare de compatibilitate cu viața.

Stabilirea patognomonică a stării de nou-născut se realizează prin raportare la parametrii indicativi ce exprimă vârsta sarcinii, nașterea la termen sau prematur⁶.

Astfel, semnul patognomic al stării de nou-născut este evidențiat de prezența cordonului ombilical fără linie de demarcație la nivelul implantării, cu luciul și turgescență⁷ pierdută în funcție de gradul de instalare a pergamentației cadaverice⁸. Mai mult decât, atât, petele de sânge și vernix caseosa⁹ prezente pe plicile gâtului, axilare și inghinale, coroborat cu lanugo-ul¹⁰ ce îmbracă zonele umerilor și spatelui, transpun expulzia recentă a fătului.

Proba instalării vieții extrauterine, ulterioare perioadei post-partum a sarcinii, rezidă în primul act respirator, subsecvent procesului nașterii, realizat în mod individual, denotând procesul activ vegetativ, neuro-hormonal ce atestă dobândirea unei funcții inexistente în perioada vieții intrauterine, ci anume respirația pulmonară.

În cadrul necropsiei se va stabili dacă pruncul a dobândit această funcție, ulterior momentul expulzării, prin analizarea unui fragment pulmonar extras în vederea constatării existenței sau inexistenței oxigenului, în proba suspusă analizei.

În scopul întreținerii vieții extrauterine, ulterioare expulzării, este necesară acordarea îngrijirilor medicale ce sunt caracteristice acestei finalități, ci anume:

⁶ Prof. univ. dr. Marius Popa, curs de Medicină legală, Ediția 2007, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, p. 208.

⁷ Umflare locală a unui țesut datorită acumulării de lichide (sânge, limfă etc.) din cauza unui obstacol ivit pe traiectul vaselor sanguine sau limfatice.

⁸ Prof. univ. dr. Marius Popa, curs de Medicină legală, Ediția 2007, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, p. 208.

⁹ Strat gălbui și gras, constituit din celule descumate și sebum, care acoperă corpul unui nou-născut.

¹⁰ Păr fin care acoperă unele regiuni ale corpului la făt.

secționarea ori ligatura¹¹ cordonului ombilical, dezobstrucția orificiilor respiratorii și a căilor respiratorii superioare de mucozități și resturi de membrane ce pot perturba respirația, spălarea tegumentelor cu apă caldă, prevenirea scăderii temperaturii prin îmbrăcare și crearea unui mediu ambiental corespunzător, încheindu-se cu alimentația¹².

4. MODUL DE OPERARE. TRANSPUNEREA ELEMENTULUI MATERIAL AL INFRAȚIUNII

În ipoteza existenței suspiciunii de săvârșire a infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă, în consonanță cu dispozițiile art. 100 C. pr. pen., coroborat cu prevederile art. 185 ale prezentului Cod, se poate dispune efectuare expertizei medico-legale, în concret autopsia pruncului, în vederea stabilirii morții violente ori suspiciunii rezonabile că decesul a fost cauzat direct ori indirect printr-o infracțiune sau în legătură cu comiterea unei infracțiuni.

În consecință, pentru a preciza și fixa modul de operare în ceea ce privește comiterea elementului material al infracțiunii de pruncucidere, este relevantă stabilirea concretă a condițiilor în care a survenit decesul nou-născutului. Prin urmare în cele ce urmează vom analiza varietăți ce conturează survenirea decesul nou-născutului.

Moartea violentă a nou-născutului poate fi accidentală, omisivă sau comisivă.

Moartea de etiologie accidentală se poate produce în anumite împrejurări determinate cum ar fi: nașterea sau expulzarea precipitată, absența asistenței medicale, asfixierea ori hemoragia.

În cazul expulzării precipitate, dacă fătul prezintă o greutate peste 500g, la o cădere de 25-50 cm, cordonul ombilical se rupe producând o hemoragie minimă, aceasta vătămând prin cădere stratul epidural generând o leziune mică la locul impactului, sub aspectul unui hematom pericranian¹³.

De multe ori, mama își pierde conștiența datorită expulzării precipitate auto-asistate, determinând lipsirea nou-născutului de îngrijirile medicale aferente și generând asfixierea placentară ori accidentală, prin obstrucționarea căilor

¹¹ Legarea provizorie sau definitivă a cordonului ombilical, posterior clampării, în scopul acordării timpului necesar în vederea formării bontului ombilical.

¹² Prof. univ. dr. Marius Popa, curs de Medicină legală, Ediția 2007, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, p. 212.

¹³ Hematoamele pot surveni și la nivelul capului, dar în diferite moduri. În cazul scalpului se poate observa o zonă mai umflată, aceasta fiind aferentă lezării pielii și a mușchiului extern. În acest caz, creierul nu este afectat. Hematoamele epidurale sau extradurale survin atunci când lezarea are loc la nivelul unui vas de sânge situat între craniu și duramater. În acest caz poate exista compresia creierului. De asemenea, hematoamele se pot instala sub duramater (subdurale) sau chiar în parenchimul cerebral, aceste situații fiind grave.

respiratorii cu sânge sau lichid amniotic. În acest caz din urmă, pe buzele și în jurul gurii, gâtului se pot constata excoriații sau echimoze, consecințe ale auto-asistării.¹⁴

Moartea violentă prin omisiune se realizează ca urmare a neacordării îngrijirilor medicale aferente nașterii, imediat după finalizarea procesului. Spre exemplu, menținerea copilului nou-născut culcat pe abdomen, facilitează sufocarea, expus la temperaturii scăzute, hipotermia, preîntâmpinată de deces, ori privarea de alăptare.

Moartea violentă prin comisiune poate fi săvârșită printr-o varietate de modalități faptice.

Astfel de exemple pot ilustra: lovirea cu intensitate a unei zone vitale cu un obiect delict a cărui substanță prezintă consistență rugoasă ori impenetrabilă, ce generează leziuni craniene apte de a declanșa decesul, asfixierea prin astuparea intenționată a căilor respiratorii cu mâna sau cu un obiect delict, precum perna, punga de plastic, strangularea, înecarea sau chiar compresia toraco-abdominală.

În consonanță cu dispozițiile art. 185 alin. (1) C. pr. pen., autopsia medico-legală este dispusă de către organul de urmărire penală, prin procuror sau de către instanța de judecată în următoarele situații: în caz de moarte violentă ori când aceasta este suspectată a fi violentă, atunci când nu se cunoaște cauza morții sau atunci când există suspiciunea rezonabilă că de decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infracțiune ori în legătură cu comiterea unei infracțiuni.¹⁶

Autopsia medico-legală se efectuează de către medicul legist, în cadrul instituției medico-legale, cu posibila participare prin cooptare și cooperare a altor specialiști aparținând altor domenii, în vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu excepția medicului curant ce a executat acte de îngrijire medicală, art. 185 alin. (4), coroborat cu alin. (5).

În acord cu alin. (8) al prezentului articol, învedereăm obligația legală a medicului legist de a întocmi un raport de expertiză ce necesită să cuprindă următoarele mențiuni: „*a) identitatea persoanei decedate sau elemente de identificare, dacă identitatea nu este cunoscută;*

b) felul morții;

c) cauza medicală a morții;

d) existența leziunilor traumatiche, mecanismul de producere a acestora, natura agentului vulnerant și legătura de cauzalitate dintre leziunile traumatiche și deces;

e) rezultatele investigațiilor de laborator efectuate pe probele biologice prelevate de la cadavru și substanțele suspecte descoperite;

f) urmele biologice găsite pe corpul persoanei decedate;

g) data probabilă a morții;

h) orice alte elemente care pot contribui la lămurirea împrejurărilor producerii morții”.

¹⁴ Prof. univ. dr. Marius Popa, curs de Medicină legală, Ediția 2007, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, p. 215.

Acestor dispoziții li se circumscriu prevederile art. 187 alin. (2) C. pr. pen. , astfel: *„Autopsia medico-legală a nou-născutului se dispune pentru a stabili dacă copilul a fost născut viu, viabilitatea, durata de supraviețuirii extrauterine, felul și cauza medicală a morții, data morții, dacă i s-au acordat îngrijiri medicale după naștere, precum și stabilirea filiației, când este cazul”*.

5. CERCETAREA LA LOCUL FAPTEI

În vederea stabilirii cu exactitate și în mod obiectiv a modului de operare ce interesează comiterea infracțiunii de ucidere ori vătămarea a copilului nou-născut, astfel încât, să poată fi înlăturate orice teze prezumate sau neverificate, se va recurge la investigația tehnico-științifică a locului fapt.

Investigarea tehnico-științifică la locul faptei reprezintă o activitate psihocriminalistică de cunoaștere a comportamentului infractorului și de descoperire a urmelor/microurmelor infracțiunii cu ajutorul postdicției și predicției efectuate pe baza modificărilor survenite ca urmare a interacțiunii dintre făptuitor, obiecte instrumente folosite și mediul în care s-a săvârșit fapta, în vederea stabilirii existenței sau inexistenței faptei, identificării făptuitorului și probării vinovăției sale.¹⁵

Accepțiunea termenului de „locul săvârșirii faptei” transpune în plan material spațiul în cadrul căruia, suspectul/făptuitorul a desfășurat acte și fapte materiale aparținente activității infracționale finalizându-se prin producerea urmărilor imediate conform rezoluției infracționale concepute sau insuflate și punerii în executare a acestora, ori prin producerea unei stări de pericol, situația în care ne aflăm în prezența tentativei. Locul săvârșirii faptei poate fi asemenea unui puzzle, în care fiecare piesă (urmă/microurmă) trebuie descoperită, fixată și interpretată, astfel încât, imaginea finală să corespundă imaginii reale imprimate pe ambalajul puzzle-ului.

Prin urmare, considerăm a fi de esență determinarea locului comiterii faptei, zonele proxime ale acestuia, dacă fapta s-a desfășurat inițial într-un prim spațiu, iar ulterior acțiunea infracțională a fost continuată într-un spațiu secundar în cadrul căruia s-a produs urmarea imediată sau în care pur și simplu, a fost abandonat cadavrul subiectul pasiv în cazul infracțiunilor de omucidere.

Mai mult decât atât, căile de acces și retragere relevă un rol principal în ceea ce privește actele preparatorii ale infracțiunii, deoarece prin intermediul acestora, suspectul/făptuitorul voluntar sau din neglijență, delimitează și poziționează locul săvârșirii faptei astfel încât, acesta să corespundă reprezentării rezoluției infracționale concepute în forul interior.

¹⁵ Prof. univ. dr. Popa Gheorghe, coautor dr. Nicolae Gamenț, Curs universitar Criminalistică, Ediția 2013, Editura Pro Universitaria, p. 58.

Din acest punct de vedere, în câmpul infracțional, respectiv locul comiterii faptei, se vor descoperii urme de picioare, cel mai adesea în practică fiind relevate urmele de încălțăminte ori urmele talpare, precum și urme palmare sau digitale, ce vor fi supuse identificării traseologice și dactiloscopice.

În acest sens, delimitarea în scopul asigurării perimetrului ce constituie locul săvârșirii faptei prezintă o condiție de fond a conservării intacte a câmpului infracțional, urmele și microurmele nefiind supuse alterării ori degradării parțiale ori ireversibile, ce ar putea genera imposibilitatea identificării criminalistice prin procedeele specifice.

Această obligație revine organelor polițienești, urmând ca organele judiciare ce au fost sesizate prin modalitățile enunțate în art. 288 alin. (1) C. pr. pen. – „(1) *Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu*” – să intervină în vederea exercitării competenței materiale și demarării urmăririi penale prin ordonanța de începere a urmăririi penale în rem dispuse de către procurorul desemnat cauzei.

În ceea ce privește fixarea urmelor și microurmelor, criminaliștii apelează la fotografia judiciară de orientare și de detaliu, fiind una dintre cele mai bune metode de fixare a urmelor din câmpul infracțional, urmând efectuarea mulajelor în cazul urmelor caracteristice traseologiei (urme talpare, de încălțăminte și de picor acoperit cu ciorap), dactiloscopice (urme palmare, digitale, de buze), ondologiei (urme de dinți).

Există condiții speciale de realizare a mulajului în funcție de natura urmei, ce necesită a fi îndeplinite în vederea evitării și excluderii alterării materialului probatoriu.

Fotografia judiciară nu reprezintă o fotografie artistică, ci prin componența sa constituie o fotografie științifică și tehnică, totodată, ce ilustrează câmpul infracțional (fotografia de orientare), agentul vulnerat sau obiectele delict (fotografia de detaliu) ori urmele ce se relevă pe cadavrul descoperit în cazul infracțiunilor de omucidere (fotografia de identificare).

Pasul subsecvent efectuării fotografiei judiciare în scopul fixării urmelor și câmpului infracțional este conturat de întocmirea descrierii în conținutul procesului verbal de cercetare la fața locului.

În consecință, descrierea menționată în conținutul procesului verbal trebuie să fie succintă, precisă, obiectivă și completă, redând conform principiul „specialia generalis derogant” aplicabil în cazul identificării criminalistice, particularitățile definitorii ale urmelor ori obiectelor delict, sau chiar ale cadavrului. Acestei faze îi corespunde elaborarea planului-schiță în conținutul căruia sunt menționate cu exactitate dimensiunile reale ale locului săvârșirii faptei și desenul-schiță ce evidențiază simplă creionare orientativă a acestuia.

În etapa finală a acestei ample și complexe activități, se va realiza reconstituirea faptei la locul comiterii acesteia.

Reconstituirea în speța infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă este relevantă sub aspectul restabilirii din punct de vedere traseologic, modul de operare în vederea executării actului infracțional, de la momentul exteriorizării rezoluției infracționale până la producerea urmării imediate a executării elementului material.

Obiectivul reconstituirii îl constituie eliminarea și excluderea tezelor ce nu au fost verificate prin efectuarea procedurii, constatându-se veridicitatea postdicției verificate și, totodată, realizarea controlului cu privire la aptitudinea făptuitorului de a desfășura activitatea infracțională. În speță, aptitudinea mamei de a proba afirmațiile existente cu privire la nașterea precipitată, producerea involuntară a leziunilor ori survenirea morții accidentale.

În acest sens, criminaliștii prin reconstituirea faptei la locul comiterii acesteia, determină obiect concluziile deduse pe baza materialului probatoriu descoperit, ridicat, fixat, conservat, examina, valorificat și interpretat, reiterând asupra veridicității acestora.

6. URMELE BIOLOGICE

Urmele biologice prezintă esența identificării în personam a făptuitorului și totodată, concură la stabilirea nex-ului dintre acesta și titularul valorii sociale ocrotite, respectiv, subiectul pasiv secundar. Tot astfel, prin intermediul urmelor biologice relevate la locul săvârșirii faptei, criminalistul poate constata a priori specificitatea infracțiunii dedusă cercetării.

În scopul înțelegerii implicației ce o incubă recoltarea și valorificarea urmelor biologice este necesar a defini din punct de vedere didactic noțiunea de „urme biologice”.

Astfel, într-o accepțiune lato sensu a noțiunii, acestea pot fi definite ca ansamblul urmelor alcătuite din organisme biologice sau componente ale acestora. Se impune menționarea faptului că, organismele biologice constituie factorul extrinsec apt de a periclita calitatea probelor, prin contactarea fungilor sau microorganismelor ce prin acțiunea fermentativă anaerobă și prin atacul propriilor enzime proteolitice, vor metaboliza mediile proteice și polizaharidice, finalitate ce va determina alterarea proteinelor, lipidelor și glucidelor, distrugând în integritate acizii nucleici¹⁶.

Într-o accepțiune stricto sensu, urmele biologice asupra cărora criminalistică acordă o atenție deosebită sunt urmele de sânge, secrețiile, firele de păr, țesuturi și celule.

¹⁶ Prof. univ. dr. Popa Gheorghe, coautor dr. Nicolae Gamenț, Curs universitar Criminalistică, Ediția 2013, Editura Pro Universitaria, p. 192.

Identificăm urme cu înalt grad de precizie în identificarea genomului prin sânge, salivă, urme cu potențial în definirea profilului genetic prin secreții vaginale, secreții nazale, păr, fragmente osoase, urină, piele și urme cu potențial în analize genetice mitocondriale prin probe biologice sub forma microurmelor sau care au fost supuse degradării totale¹⁷.

De asemenea, urmele biologice sunt susceptibile și prezintă o predispunere către degradarea generată de factori extrinseci termici, chimici, biologici prin microorganisme și fungi sau chiar enzime celulare.

Transferul probelor biologice poate fi realizat prin transmutarea urmelor biologice prin care se identifică făptuitorului pe suprafața agentului vulnerat, pe corpul persoanei vătămate aflate în viață sau pe cadavru, cum de asemenea se poate realiza viceversa, urme biologice aparținente victimei ce sunt supuse „perpetuării” pe suprafața corpului delict, pe corpul făptuitorului. De asemenea în câmpul infracțional pot fi constatate urme biologice specifice martorilor ce au fost transferate pe corpul victimei/cadavru, făptuitor ori agent vulnerant.

Prin urmare, în cazul infracțiunii de ucidere ori vătămare a copilului nou-născut de către mamă, urmele biologice ce pot fi descoperite în câmpul infracțional trebuie analizate prin prisma exercitării *verbum regens*, sens în care vom analiza următoarele urme: de sânge, de transpirație, depozitele subunghiale și firele de păr.

O primă modalitate de săvârșire a infracțiunii de pruncucidere ce precedă moartea accidentală este expulzarea precipitată a nou-născutului, urmată de declanșarea hemoragiei mamei și survenirea stării de inconștiență. În consecință, prin căderea copilului în urma expulzării pe podea se poate produce în funcție de intensitatea loviturii, hematoma pericranian sau fractura craniană. În aceste situații, odată cu expulzarea fetală vor fi eliminate placenta și sângele.

Astfel, sângele permite prin intermediul genotipării ADN-ului conținut, identificarea mamei pruncuigașe, constituind material probatoriu cu valență semnificativă, în ipoteza uciderii și abandonării nou-născutului. În acest sens, urmele de sânge pot prelua mai multe forme: dăre dacă mama se află în mișcare/deplasare, picături izolate sau în grup, aspect pe care îl putem întâlni și în cazul survenirii morții prin comisiune în ipoteza în care mama din neglijență/incapacitate, prin manipularea agentului vulnerat se auto-lezează, mânjituri ce pot fi realizate de către mamă cu propriu sânge datorită stării de tulburare psihică în care se afla.

În contextul hemoragiei masive în urma expulzării nou-născutului, urmele de sânge se vor prezenta sub forma bălților.

Moartea accidentală prin asfixiere survenită ca urmare a inconștienței mamei și nașterii auto-asistate este determinată de lipsa acordării îngrijirilor medicale, prin dezobstrucționarea căilor respiratorii și foselor nazale, obturare naturală

¹⁷ Prof. univ. dr. Popa Gheorghe, coautor dr. Nicolae Gamenț, Curs universitar Criminalistică, Ediția 2013, Editura Pro Universitaria, p. 191.

generată de prezența lichidului amniotic în interiorul acestora. Tot în acest context, ulterior expulzării, va fi eliminată și placenta, aceasta din urmă constituind probă biologică în vederea căreia se poate stabili identitatea mamei. În acest caz, moarta survenită prin asfixiere este naturală, însă există posibilitatea producerii morții violente prin asfixiere aplicându-se comisiuni asupra nou-născutului, precum acoperirea căilor respiratorii cu o pernă, acoperirea capului cu o pungă sau strangularea, caz în care vom putea identifica prezența depozitelor subunghiale posedate de mamă, ca urmare a excoriațiilor pe care le produce prin alunecarea mâinilor pe gâtul copilului datorită transpirației.

Depozitele subunghiale reprezintă urme biologice prin intermediul cărora se poate constata moartea violentă prin comisiuni, materialul biologic provenind de la victimă și fiind localizat sub unghiile purtătorului, observând transferul primar al urmelor.

Transpirația este un proces fiziologic care permite termoreglarea organismului și se manifestă printr-o secreție a glandelor sudoripare, fiind secretată în urma activităților fizice intense sau în urma stresului. Prin acest proces se elimină 99% apă și 1% substanțe precum săruri, proteine, proteine și uree. Datorită eliminării proteinelor prin transpirație, care se realizează prin secretarea acestora de glandele sudoripale, prin porii pielii, criminalistica poate identifica prezenta urmă biologică, în vederea stabilirii identității făptuitorului.

Moartea violentă prin comisiune expune o varietate de modalități faptice de executarea rezoluției infracționale. În acest sens, se pot găsi la locul comiterii faptei urme de sânge, de transpirație și fire de păr.

Firele de păr în această speță, independent de natura sa, corporală sau capilară, contribuie la identificarea în personam, prin examinarea celulelor ADN prezente în bulbul firului de păr, analiza mitocondrială a firului.

Cu toate acestea, în ipoteza în care copilului nou-născut îi sunt aplicate măsurile de asistență medicală și mama recurge la trecerea la act, pe îmbrăcămintea mamei se pot descoperi fire de păr specifice lanugo-ului. Verificarea probei, urmată de confirmare prezentând un caracter decisiv, concludent în ceea ce privește raportul de identitate.

În privința vernix-ului caseosa ce se regăsește pe corpul copilului, acesta constituie o secreție susceptibilă de identificare genetică între mamă și prunc.

7. EXPERTIZA GENETICĂ JUDICIARĂ

Pentru a analiza particularitățile expertizei genetice judiciare și pentru desluși această artă, este necesară definirea accepțiunii de genetică umană coroborând implicațiile pe care aceasta prezintă.

În acest sens, genetica umană reprezintă știința ce studiază ereditatea și variabilitatea organismelor, explicând mecanismele de înregistrare, modificare și

transmitere a informațiilor din generație în generație, precum și procesul de interacțiune a genotipului cu mediu.

Genomul uman constituie ansamblul informațiilor genetice din celule umane fiind alcătuit din genom nuclear¹⁸ și genom mitocondrial¹⁹. Structura sa cuprinde ADN-ul celular sau totalul de 25 de molecule diferite de ADN, 24 aflate în cromozomi (22 în cromozomii autozomali la care se adaugă cele 2 molecule de ADN din gonozomii X și Y) și o moleculă aflată în mitocondrii.

ADN-ul sau acidul deoxiribonucleic reprezintă substratul molecular al eredității, fiind alcătuit din catene polinucleodice dispuse spațial sub forma unei duble spirale helicoidale, îndeplinind o importanță tripartită, ci anume: deținerea informației genetice codificată pentru realizarea caracterelor specifice organismului, exprimă expresia ereditară prin sinteza proteinelor și conservă informația ereditară pe parcursul generațiilor.

Materialul genetic, ADN-ul din cromozoni este compus din secvențe codate numite exoni (porțiuni ce codifică sinteza proteinelor) și porțiuni noncodate cunoscute sub numele introni²⁰, secvențele codificate reprezentând genele umane.

Genetica constituie fundamentul și raționamentul adaptabilității genelor prin intermediul cărora, variabilitatea va determina premisa perpetuării alelelor²¹ viabile ale unei generații, asigurându-se continuitatea genelor identificatoare ale acestora și transmiterea informațiilor cu caracter ereditar moștenitorilor, eludându-se riscul extincției generației.

Adaptarea este procesul prin intermediul căruia, o generație este supusă unor alterări ale mediului generând un nivel ridicat de stres, determinând variații genetice care predispun supraviețuirea la factori extrinseci ca urmare a efectelor pe care selecția naturală le produce.

Teoria neutră a evoluției moleculare afirmă că modificările evolutive se regăsesc la nivel molecular, iar variațiile se raportează la gradul de dezvoltare al generației în sine și la relațiile dintre generații distincte, datorită derivei genetice și alelelor ce au suferit mutații genetice dobândind în mod selectiv un caracter

¹⁸ Genomul nuclear conține 99% din totalitatea informației genetice, adică 99% din ADN-ul celular. ADN-ul asociat cu proteine histonice și non-histonice formează cei 24 de cromozomi autozomali din nucleu și cei 2 cromozomi sexuali, X și Y.

¹⁹ Conține un singur tip de ADN circular și bicatenar, iar totalitatea ADN-ului mitocondrial din toate celulele însumează 0,5% din genomul uman. Este foarte compact, 93% din ADN-ul mitocondrial fiind alcătuit din secvențe informaționale codante dispuse pe 37 de gene mitocondriale. Genele mitocondriale se transmit doar de la mamă la copil, deoarece genomul mitocondrial al zigotului provine exclusiv de la ovul.

²⁰ Prof. univ. dr. Popa Gheorghe, coautor dr. Nicolae Gamenț, Curs universitar Criminalistică, Ediția 2013, Editura Pro Universitaria, p. 350.

²¹ Reprezintă una sau mai multe forme a unei variante genetice existente. O alelă este una dintre două sau mai multe versiuni ale aceleiași gene în același loc pe un cromozom. Aceasta poate cuprinde mai multe variații ale unei secvențe a câtorva sute de perechi de baze sau mai multe regiuni ale genomului care codifică o proteină.

neutru. În consecință, mutațiile genetice neutre nu prezintă aptitudinea de a afecta capacitatea de supraviețuire a unui organism, implicit cea de reproducere. Teoria prezintă compatibilități cu evoluția fenotipică²², fiind supusă unui triaj haotic și impredictibil, fenomen cunoscut ca „selecție naturală sau negativă” (susținută și promovată de Charles Darwin) prin intermediul căruia, într-o proporție semnificativă, în mod natural, sunt eliminate mutațiile genetice ce ar putea dăuna sau degenera alelele adaptate, stabilizându-se astfel, selecția.

Cu toate acestea, selecția negativă își răsfărânge efectele asupra unei generații a cărei adaptabilitate se află într-o relație de interdependență cu transformările mediului și gradul de stres la care este supusă, sens în care selecția produce urmări doar la nivel intern al fiecărui descendent al generației.

Mutațiile genetice sunt rezultanta unor variații constante ale alelelor, astfel că, o mutație va genera o creștere a diversității genetice pe termen scurt, pe măsură ce o nouă genă este introdusă în grupul de gene. Durata de existență a mutației este influențată de devierea genetică și de selecția la care alelele sunt supuse.

Devierea operează cu privire la frecvența unei alele deja existente într-o populație datorită selecției eșantioanelor genetice ale ascendenților de către noul organism aflat în procesul de formare a vieții. Acest organism va prelua în mod selectiv alelele ascendente. În consecință, pe parcursul mai multor generații, frecvența unei alele ascendente se va regăsi în structura genetică a descendenților. Frecvența alelei unei generații constituie fracțiunea unei copii a unor gene ce prezintă particularități identice. Prin acest proces se poate ajunge la un rezultat negativ, dispariția completă a unor alele ascendente, reducându-se numărul variațiilor, sau un rezultat pozitiv perpetuarea continuă și ciclică a acestora.

Devierea genetică și mutațiile genetice constituie fundamentul eredității și variabilității genelor.

Fluxul genetic reprezintă mișcarea continuă a materialului genetic prin migrațiune. Prin această migrațiune pot fi inserate noi alele într-o generație, care sunt predispuse integrării sau vor fi supuse selecției.

Știința a supus atenției destul de recent, o teorie conform căreia, ar exista un strămoș comun al tuturor organismelor vii.

LUCA (last universal common ancestor) constituie un concept înrudit cu progenotul (prima celulă). Cu toate acestea, strămoșul universal comun nu reprezintă prima viață pe pământ, ci din contră, unicul tip de organism din perioada sa care are descendenți în momentul actual.

În pofida afirmațiilor și entuziasmului științific, au existat voci care au contrazis această teză, din lipsa dovezilor concludente ce ar putea atesta faptul în concreto. Însă, acest murmur cu intensitate slabă a fost combătut, prin compararea

²² Ansamblul caracteristicilor sau trăsăturilor morfologice și structurale, compuse din procesele de dezvoltare, proprietățile biochimice și fiziologice, însumând rezultatul atitudinilor comportamentale.

genomului tuturor organismelor moderne, descendente, identificându-se un set de 355 de gene componente ale LUCA. Genele prezintă particularități aparte, senzaționale am putea afirma, datorită posibilității acestui organism unicelular de a se coadapta²³ condițiilor mediului impropriu în care exista și capacităților sale de transcriere²⁴ și traducere²⁵.

În conformitate cu dispozițiile art. 191 C. pr. pen., expertiza genetică judiciară se poate dispune de către organul judiciar, prin ordonanță în cursul urmăririi penale de către procuror, ori de către instanță în dispozitivul încheierii în faza judecății, cu privire la orice probe biologice recoltate de la persoane sau alte probe ce au fost descoperite și ridicate.

Alin. (2) al prezentului articol învederează obligativitatea legală ce incumbă instituțiilor medico-legale, laboratoarelor de specialitate ori altor instituții competente și acreditate, efectuarea expertizei genetice.

În consonanță cu prevederile alin. (3) și (4) ale articolului evocat, probele biologice recoltate cu ocazia examinării corporale pot fi utilizate exclusiv în identificarea profilului genetic judiciar, constituind date personale și fiind necesară asigurarea confidențialității conform Regulamentului GDPR.

De asemenea, în ipoteza conform căreia organul de urmărire penală sau instanța, la cerere sau din oficiu, consideră faptul că expertiza este incompletă, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, se va dispune efectuarea suplimentului de expertiză de către același expert, iar atunci când această împrejurare nu este posibilă, se va dispune efectuarea unei alte expertize realizată de către un expert distinct, conform art. 180 alin. (1) C. pr. pen.

8. ADMINISTRAREA PROBELOR ÎN CONSONANȚĂ CU DISPOZIȚIILE DREPTULUI PROCESUAL PENAL

În conformitate cu dispozițiile art. 100 C. pr. pen., în cursul urmăririi penale, organul judiciar căruia îi revine competența materială de a exercita faza urmăririi penale, poate strânge și administra materialul probatoriu în acord cu principiul administrării legale și loiale a probelor, în favoarea, cât și în defavoarea suspectului/inculpatului, din oficiu sau la cerere.

²³ Coadaptarea este procesul prin care două sau mai multe specii, gene sau trăsături fenotipice sunt supuse adaptării ca pereche sau grup.

²⁴ Transcrierea este procesul de copiere a unui segment de ADN în ARN.

²⁵ În biologia moleculară și genetică, traducerea este procesul în care ribozomii în citoplasmă sau reticulul endoplasmic sintetizează proteinele după procesul de transcriere a ADN - ului pentru ARN în celulele nucleu. Întregul proces se numește expresie genetică.

The replication machinery of LUCA: common origin of DNA replication and transcription (nih.gov).

Cu atât mai mult, art. 100 alin. (2) prevede faptul că, în cursul judecății, instanța administrează probele la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau părților, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

Alin. (4) al prezentul articol învederează prerogativa organului judiciar de a respinge cererea privind administrarea probelor în următoarele situații: atunci când probele nu sunt relevante în raport de obiectul probațiunii în cauză, ce apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă, proba nu este necesară, întrucât faptul este notoriu, proba este imposibil de obținut, cererea a fost formulată de o persoană neîndreptățită, administrarea probei este contrară legii.

În privința administrării loiale și legale a probelor, codul procesual penal reglementează expres în art. 101 faptul că, întrebuințarea prin violență, constrângere fizică, morală, psihică, metode și tehnici de ascultare apte de a altera capacitatea persoanei de a-și aminti, de a relata conștient și voluntar faptele, săvârșirea unui fapte penale sau promisiunilor este prohibită imperativ de legiuitor.

De asemenea, probele obținute prin tortură ori probele derivate nu pot fi utilizate în cursul procesului penal, fiind nule absolut, iar principiul legalității impune excluderea probelor nelegal sau neloial administrate.

CONCLUZII

Pe parcursul prezentei lucrări am urmărit expunerea metodologiei investigării criminalistice ce o presupune infracțiunea de ucidere ori vătămarea copilului nou-născut de către mamă, analizând în detaliu premisele comiterii infracțiunii, consecințele acesteia și modalitățile sau procedeele criminalistice prin intermediul cărora putem decela starea de tulburare psihică a mamei pricinuită de procesul nașterii și identitatea de genă între mamă și nou-născutul ucis.

Titlul I a fost consacrat introducerii auditoriului în tainele științelor penale, astfel încât, explicațiile ulterioare să excludă orice imposibilitate de a asimila noțiunile și de a le aplica.

Titlul II a fost dedicat în integralitate studiului stării de tulburare psihică a mamei pricinuită de procesul nașterii și delimitarea acesteia de alte cauze preexistente sau concomitente, prin efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice.

Titlurile III și IV au prezentat ca obiectiv descrierea semnelor nașterii pe corpul pruncului și modalitățile de săvârșire a infracțiunii de către mamă prin acte comise sau omise, în situații excepționale survenind moartea accidentală a pruncului.

În conținutul titlurilor V, VI, VII am abordat cercetarea la fața locului și procedeele de descoperire, fixare, ridicare, conservare, valorificare prin examinare și interpretare a urmelor biologice prezente în câmpul infracțional, urmând a fi

supuse expertizei genetice judiciare în scopul realizării analogiilor între probe și identificării raportului de genă între mamă și prunc.

Titlul VIII a fost destinat administrării materialului probatoriu conform principiului legalității și principiului administrării legale și loiale a probelor, astfel încât, organele judiciare să nu exercite forța coercitivă în mod abuziv.

Concluzionând, din informațiile și spețele analizate deducem teza conform căreia, știința criminalisticii este indispensabilă de activitatea de cercetare și identificare a fenomenului criminal, iar în absența acestora științele penale materiale și substanțiale nu și-ar contura aplicabilitatea în mod eficient, astfel încât, participanții procesului penal să beneficieze de un proces echitabil, în vederea stabilirii exclusive a adevărului obiectiv.

PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Având în vedere teoriile genezei criminalității ce se conturează tot mai proeminent și acut în lumea științelor juridice, aspect care facilitează funcția deductivă în ceea ce privește *modus operandi* de care uzează autorul în comiterea faptei, Teoria lui Lombroso fundamentată pe premisa existenței unei anormalități biologice, de natură filogenetică, concepută prin corespondența dintre atavismul organic și patologia epileptică, își regăsește aplicabilitatea practică. În acest sens, anormalitatea biologică parcurge trei faze²⁶: natura atavică a criminalului, ce se concretizează prin încetarea dezvoltării lanțului filogenetic, astfel încât, mutațiile genetice ce constituie rezultanta unor variații constante ale alelelor²⁷ prin perpetuare și supunerea acestora selecției negative, conjugată cu devierea²⁸ genetică, proces ce se poate finaliza cu dobândirea unei alele ascendente ce prezintă mutația MAOA, natura generată de raportul dintre degenerescență și criminalitate, influențat de malformațiile morfo-funcționale de natură degenerativă, apelând la stabilirea analogiilor între „nebunul moral” și „criminalul născut” (aflate într-un

²⁶ Conf. univ. dr. Ioniță Gheorghe Iulian, *Curs Criminologie teoretică și aplicată*, Ediția a V-a adăugită și revizuită 2020, Editura Pro Universitaria, Cap. IV Teoriile cauzalității. Orientarea biologică, p. 43.

²⁷ Mutațiile genetice sunt rezultanta unor variații constante ale alelelor, astfel că, o mutație va genera o creștere a diversității genetice pe termen scurt, pe măsură ce o nouă genă este introdusă în grupul de gene. Durata de existență a mutației este influențată de devierea genetică și de selecția la care alelele sunt supuse.

²⁸ Operează cu privire la frecvența unei alele deja existente într-o populație datorită selecției eșantioanelor genetice ale ascendenților de către noul organism aflat în procesul de formare a vieții. Acest organism va prelua în mod selectiv alelele ascendente. În consecință, pe parcursul mai multor generații, frecvența unei alele ascendente se va regăsi în structura genetică a descendenților. Frecvența alelei unei populații constituie fracțiunea unei copii a unor gene ce prezintă particularități identice. Prin acest proces se poate ajunge la un rezultat negativ, dispariția completă a unor alele ascendente, reducându-se numărul variațiilor, sau un rezultat pozitiv perpetuarea continuă și ciclică a acestora.

nex cu gena MAOA) și criminalitatea ca formă epileptică sub aspectul „psihozei cele mai atavice”, notând substituirea convulsiilor cu impulsuri violente și incontrolabile.

Un studiu recent în domeniul neurocriminologiei atestă descoperirea unei legături intercondiționate între comportamentul criminal violent și genetică, consecința constând în unitatea dintre variația genetică și manifestarea agresivității datoritei existenței genei mutagene de monoaminooxidază A (MAOA). Astfel, gena codifică prin fenomenul de codificare și transcripție²⁹ enzima responsabilă pentru catabolizarea³⁰ neurotransmițătorilor de amine, respectiv dopamină, serotonină și noradrenalină.

În consecință, ceea ce dorim să evidențiem prin aspectele prezentate în antecedent rezidă în faptul conform căruia, latura subiectivă a infracțiunii de pruncucidere, astfel cum era intitulată în considerarea dispozițiilor vechiului Cod penal, exhibă două potențiale etiologii în ceea ce privește fenomenul din punct de vedere teleologic, ci anume: sorgintea patologică astfel cum am precizat în anterioritate prin psihoza puerperală, ipoteză în care se ridică problema decelării existenței sau inexistenței discernământului mamei în momentul comiterii elementului material sau sorgintea genezei infracționale, prin subzistența genei MAOA, susceptibilă de a fi relevată în urma expertizei medico-legale, prin intermediul căreia linia fină de demarcație între teribilismul atavic, mânat de frivolitatea afirmării și remarcării potențialului criminal și pierderea temporală și reversibilă a discernământului ce generează omisiuni în privința îngrijirii post-partum a fătului.

În consecință, problema practică ce se evidențiază rezidă în stabilirea existenței sau inexistenței discernământului mamei la momentul comiterii, Codul punând în discuție aspectele privitoare la starea de tulburare psihică a mamei, fiind o condiție *sine qua non* pentru întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de pruncucidere. Un alt aspect ce se impune a-l aborda vizează conținutul normei de incriminare în ceea ce privește sancționarea conduitei prohibite, sens în care, literatura de specialitate apreciază teza conform căreia, infracțiunea de vătămare ori ucidere a copilului nou-născut de către mamă reprezintă o atenuantă a infracțiunii de omor, apanaj al dispozițiilor art. 199 din C. pen.

În considerarea celor analizate în antecedent și în consonanță cu dispozițiile art. 200 C. pen. raportat la prevederile art. 199 C. pen. și totodată per a contrario poziției adoptate de literatura de specialitate, formulăm prezenta propunere de lege ferenda în virtutea căreia, apreciem a se impune sancționarea mai aspră a infracțiunii de vătămare ori ucidere a copilului nou-născut de către mamă, înlăturând astfel caracterul atenuant al faptei.

²⁹ Transcrierea este procesul de copiere a unui segment de ADN în ARN.

³⁰ Sau dezasimilația este procesul metabolic care transformă moleculele complexe ale unor substanțe energetice (lipide, proteine, glucide) în unele mai simple (care sunt ulterior eliminate) pentru producerea de energie.

Ca urmare a circumstanțierii subiecților infracțiunii, decelarea laturii subiective în ceea ce privește forma vinovăției este susceptibilă a fi disputată, întrucât contextualitatea conferită de dispozițiile art. 200 C. pen. poate tăinui adevărata rezoluție infracțională născută în forul interior al mamei. În concret, în absența expertizei medico-legale psihiatrice menită să ateste starea tulburării psihice a mamei post-partum în primele 24 de ore la momentul nașterii, dispozițiile art. 200 C. pen. reprezintă conjunctura ideală pentru ca mama să fie „ocrotită” de norma de incriminare, bucurându-se de o sancțiune atenuată, în pofida intenției sale reale în ceea ce privește fapta ca fenomen infracțional.

Concluzionând, punem în vedere legiuitorului necesitatea revenirii asupra dispozițiilor art. 200 C. pen., în ceea ce privește sancționarea faptei de pruncucidere sub aspectul întinderii acesteia în timp, astfel încât, caracterul atenuant al acesteia să fie asanat, iar pedeapsa să se circumscrie limitei speciale de 5 ani prevăzute de norma de incriminare ca minimă specială, iar limitele speciale maxime să fie apropiate dispozițiilor art. 188 C. pen., respectiv limita specială maximă de 10 ani.